

YHTEENVETO

YHTEENVETO MYÖNNETYSTÄ LUVASTA

Talga AB (jäljempänä Talga tai yhtiö) on toukokuussa 2020 hakenut ympäristöluvaa kaivostoiminnalle grafiitin louhimiseksi kansallisen edun mukaisesta Nunasvaarasta, jota on kutsuttu "Nunasvaara Södraksi". Maa- ja ympäristötuomioistuin on myöntänyt haetun luvan. Lupa kattaa 120 000 tonnin grafiittimalmin louhinnan avolouhoksissa vuosittain ja muun muassa toiminnan edellyttämien laitteiden rakentamisen ja käytön. Talga on saanut myös ns. Natura 2000 -luvan Kalixin ja Tornion jokijärjestelmän suojelualueeseen kohdistuvien vaikutusten osalta. Erivapaus lajien suojeluasetuksesta alueella on myönnetty myös kolmelle kosteikkolajille, joihin voi kohdistua vaikutuksia. Luvalle on asetettu yhteensä 24 ehtoa. Ehtoihin ovat kuuluneet varotoimenpiteet ja suojoitoimet, jotka tarvitaan luvan myöntämiseen, mukaan lukien melua, räjäytystä, poronhoitoa, rakentamista, jälkikäsittelyä ja valvontaa koskevat ehdot. Yhtiö on myös määrätty toteuttamaan luonnonarvojen menetyksiä korvaavia toimenpiteitä. Tuomioistuin on lykännyt päätöstä lopullisista ehdoista, jotka koskevat tiettyjen aineiden päästöjä veteen ja pölypäästöjä ilmaan. Talgan täytäntöönpanomääräystä koskeva vaatimus on hylätty.

LISÄTIETOJA HARKINNASTA

Koska toimintaan on sovellettu erityistä ympäristöarviointia koskevia ympäristökaaren 6. luvun vaatimuksia, tuomioistuin on harkinnut, voidaanko se saattaa päätökseen. Rajat ylittävän neuvonpidon toteuttamisesta hakemuksen rajaamisesta ja harkinta-aineistossa olevista puutteista on esitetty huomautuksia. Maa- ja ympäristötuomioistuin on harkinnut huomautukset ja arvioinut, että neuvonpitoaineisto on riittävän kattava ja että se on otettu huomioon ympäristövaikutusten arviointiselostusta laadittaessa. Rajat ylittävä neuvonpito on täyttänyt asetetut vaatimukset, koska tarvittavat tiedot ja aineisto on toimitettu suomalaisille osapuolille ja osapuolia on kohdeltu yhdenvertaisesti. Hakemus kattaa kaiken kaivostoiminnan ja siihen liittyvän toiminnan, jota on tarkoitus harjoittaa Nunasvaara Södrassa ja hanke ei siten ole riippuvainen muista hankkeista tai ympäristöluvista. Tuomioistuin on siis yhdessä tarkasteltuna katsonut, että hakemus voi olla perustana asian sisällölliselle harkinnalle. Sen, että lisäyksiä on tehty kuulutuksen jälkeen, ei ole katsottu merkitsevän

UMEÅ TINGSRÄTT Domare 2:4
INKOM: 2023-04-12
AKTBIL: 496

harkinta-aineistossa olevien puutteiden olemassaoloa.

Huomautukset, jotka koskevat yrityksen kuvausta vaikutuksista poronhoitoon, tuomioistuin on katsonut tähtävän yhtiön lopullisiin arviointeihin asiassa syntyvistä ympäristövaikutuksista. Tuomioistuin on katsonut, että toimitettu ympäristövaikutusten arviointiselostus ja täydentävät asiakirjat täyttävät asetetut vaatimukset ja tarjoavat riittävän kattavan ja luotettavan perustan kyseiseen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten ja toiminnan muiden koostettujen ympäristövaikutusten harkintaa varten. Erityinen ympäristöarviointi on voitu saattaa päätökseen.

Koska tuomioistuin on katsonut, että erityinen ympäristöarviointi voidaan saattaa päätökseen, tuomioistuin on harkinnut hakemuksen asiasisällön. Harkinta on kattanut toiminnan sijainnin ja sen vaikutuksen muun muassa ihmisten terveyteen, poronhoitoon, vesiympäristöihin, lajeihin ja Natura 2000 -alueisiin. Tähän on sisältynyt myös tuomioistuimen harkinta tarvittavista varotoimista ja suojatoimenpiteistä, jotta lupa voidaan myöntää. Kaksi tärkeää asiaa jutussa ovat olleet toiminnan vaikutus poronhoitoon ja veteen joutuvien päästöjen vaikutukset. Tuomioistuin on tullut siihen tulokseen, että toiminta on luvallista ja että lupa voidaan myöntää.

Maa- ja ympäristötuomioistuin on katsonut, että sijaintipaikka on sopiva ja että toiminta ei aiheuta merkittävää vahinkoa tai haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristölle ja että se varmistetaan luvassa määrätyin ehdoin. Toiminnan on käyttöön otetulla maa-alueella arvioitu voivan elää rinnakkain vastakkaisen poronhoitointressin kanssa, eikä sen katsota vahingoittavan merkittävästi mitään kansallista etua. Tuomioistuin on katsonut, että yhtiön sitoumus harjoittaa kaivostoimintaa vain niiden kuuden kuukauden aikana vuodessa, jolloin saamelaisyhteisöt eivät oleskele alueella, on tärkeä suojatoimenpide ja tästä on näin ollen tehty lupaehto.

Tuomioistuimen mukaan Talgan esittämä selvitys on osoittanut, että niin kauan, kun mahdollisesti saastunut vesi puhdistetaan, toimintaa voidaan harjoittaa ilman riskiä kohtuuttomista ympäristövaikutuksista Hosiojärvelle ja jutussa mainitulle itäiselle purolle. Tornionjoen osalta, johon itäinen puro virtaa, toiminnan ei katsota olevan ristiriidassa

vesipuitedirektiivin huononemisen estämistä koskevien vaatimusten ja vaarantamiskieltojen kanssa. Tämän perusteella on katsottu, että Natura 2000 -lupa voidaan myöntää. Jutun lopullisen aineiston perusteella tuomioistuin totesi, että voidaan sulkea pois toiminnan aiheuttamat rajat ylittäviä ympäristövaikutukset Suomessa. Kaivannaisjätelaitoksen rakenteen ja mahdollisesti saastuneen veden käsittelyn varmistamiseksi on määrätty ehdot maan ja vesiympäristöjen suojelemiseksi. Koska kyse on uudesta toimipaikasta, tuomioistuin on katsonut, että kysymystä tiettyjen aineiden veteen päästämisen lopullisista ehdoista on lykättävä koeajalla ja että Talgan on tehtävä selvityksiä. Alueen entisöinnin varmistamiseksi kaivostoiminnan jälkeen luvan myöntämiselle on asetettu tätä koskevat ehdot ja ehdot taloudellisesta vakuudesta.

TUOMIOISTUIMEN KÄSITTELY

Käsittelyaika hakemuksen vastaanottamisesta siihen asti, kun maa- ja ympäristötuomioistuin on ratkaissut asian, on kestänyt lähes kolme vuotta. Kahden ensimmäisen käsittelyvuoden aikana hakemusta on täydennetty. Jutussa on sovellettu kansainvälisiä sopimuksia neuvonpidosta rajat ylittävien ympäristövaikutusten osalta ja huomattava osa hakemuksesta on siksi käännetty suomeksi ja juttu on kuulutettu myös Suomessa. Hakemus saatettiin yleisön saataville Ruotsissa huhtikuussa 2022 ja Suomessa toukokuussa 2022 jutun kuulutuksella. Maa- ja ympäristötuomioistuin piti vuoden 2023 alussa pääkäsittelyn, joka kesti neljä viikkoa. Tuomioistuimen osittaisesta tuomiosta voi valittaa kolmen viikon kuluessa Svean hovioikeuden maa- ja ympäristöylioikeuteen.

